

Seat No.

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VSupplementary Examination: March/April-2023

**Marathi (Optional) Paper-VII
MARO7: Sahityavichar**

Day and Date: Tuesday, 04/07/2023

Total Marks: 60

Time: 12.30 PM To 2.30 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1. व्यवहारज्ञान हे प्रयोजन कोणाशी निगडित आहे ?
अ. लेखकाशी ब. वाचकाशी क. विक्रेत्याशी ड. कोणाशीही नाही
2. पलायनवादाची दुसरी बाजू म्हणून कोणते प्रयोजन सांगितले जाते?
अ. आत्माविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन
3. कोणत्या प्रयोजनाला विश्वनाथाने 'ब्रह्मास्वादसहोदर' असे म्हटले आहे ?
अ. आत्माविष्कार ब. आनंद क. स्वप्नरंजन ड. जिज्ञासापूर्ती
4. आत्मनिष्ठ लेखनातून कोणते प्रयोजन सिद्ध होते ?
अ. आत्माविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन
5. 'प्रतिभा' म्हणजे नवनवीन उन्मेष धारण करणारी प्रज्ञा' असे कोणी म्हटले आहे?
अ) आनंदवर्धन ब) अभिनवगुप्त क) दण्डी ड) हेमचंद्र
6. काव्यं यशसे अर्थकृते व्यवहारविदे हा प्रसिद्ध श्लोक कोणाचा आहे ?
अ. भामह ब) रुद्रट क) मम्मट ड) आनंदवर्धन
7. सारे वाङ्मय कोणत्या प्रवृत्तीमधून निर्माण होते आणि वाचले जाते ?
अ) आत्माविष्कार ब) पलायनवाद क) स्वप्नरंजन ड) जिज्ञासापूर्ती
8. प्रतिभेच्या कार्यामधील मनाच्या अवस्थेला काय म्हटले जाते ?
अ. स्फूर्ती ब) उत्प्रेक्षा क) मूळकल्पना ड) भक्ती
9. मम्मटाने खालीलपैकी कोणता ग्रंथ लिहिला आहे?
अ) काव्यप्रकाश ब) नाट्यशास्त्र क) सूर्यप्रकाश ड) काव्यालंकार
10. सर्वात श्रेष्ठ प्रयोजन म्हणून पुढीलपैकी कोणते प्रयोजन आहे?
अ) आत्माविष्कार ब) आनंद क) स्वप्नरंजन ड) जिज्ञासापूर्ती

- 11 'न कळे केव्हा कैशी होते कवीच्या मानाप्रती स्फूर्ती' ही काव्यपंक्ती-----यांची आहे?
 अ) रे.टिळक ब) गंगाधर गाडगीळ क) विनोबा भावे ड) माधव ज्युलियन
- 12 खालीलपैकी साहित्यनिर्मितीचे गौण कारण कोणते?
 अ) प्रतिभा ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) मानसिक स्वास्थ्य
- 13 खालीलपैकी प्रतिभेचे वैशिष्ट्य कोणते?
 अ) विरलत्व ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) यापैकी नाही
- 14 व्युत्पत्ती म्हणजे -----होय .
 अ) विरलत्व ब) नैपुण्य क) बहुश्रुतता ड) यापैकी नाही
- 15 जीवनासाठी कला हा विचार कोणी मांडला?
 अ. नां.सी. फडके ब. वि.स. खांडेकर क.कुसुमाग्रज ड.केशवसुत

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 आत्माविष्कार
- 2 पलायनवाद
- 3 साहित्यिकाचा जीवनविषयक दृष्टीकोन
- 4 प्रयोजनविचार

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 साहित्याचे प्रयोजन म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
- 2 साहित्यनिर्मितीवर परिणाम करणाऱ्या शारीरिक व मानसिक कारणांचा आढावा घ्या.
- 3 उत्प्रेक्षा म्हणजे काय ते स्पष्ट करून साहित्यात उत्प्रेक्षा कशी वापरली जाते ते सोदाहरण सांगा.
- 4 लेखकनिष्ठ व वाचकनिष्ठ प्रयोजन म्हणून 'जीवनानुभूती' या काव्यप्रयोजनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 पाश्चात्य व आधुनिक साहित्यविशारदांनी सांगितलेल्या विविध काव्य प्रयोजनापैकी तुम्हास कोणती काव्य प्रयोजने अधिक ग्राह्य वाटतात, ते स्पष्ट करा.
- 2 काव्यनिर्मितीमध्ये अलंकार या घटकाचे महत्व सांगून अतिशयोक्ती व स्वभावोक्ती हे अलंकार सोदाहरण स्पष्ट करा

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Supplementary Examination: March/April-2023

Marathi (Optional) Paper-VII

MARO7: Sahityavichar

Day and Date: Tuesday, 04/07/2023

Total Marks: 60

Time: 12.30 PM To 2.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1. व्यवहारज्ञान हे प्रयोजन कोणाशी निगडीत आहे ?

अ. लेखकाशी ब. वाचकाशी क. विक्रेत्याशी ड. कोणाशीही नाही

Option 2

2. पलायनवादाची दुसरी बाजू म्हणून कोणते प्रयोजन सांगितले जाते?

अ. आत्माविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन

Option 4

3 कोणत्या प्रयोजनाला विश्वनाथाने 'ब्रह्मास्वादसहोदर' असे म्हटले आहे ?

अ.आत्माविष्कार ब. आनंद क. स्वप्नरंजन ड. जिज्ञासापूर्ती

Option 2

4 आत्मनिष्ठ लेखनातून कोणते प्रयोजन सिद्ध होते ?

अ.आत्माविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन

Option 1

5 'प्रतिभा' म्हणजे नवनवीन उन्मेष धारण करणारी प्रज्ञा' असे कोणी म्हटले आहे?

अ) आनंदवर्धन ब) अभिनवगुप्त क) दण्डी ड) हेमचंद्र

Option 4

6 काव्यं यशसे अर्थकृते व्यवहारविदे हा प्रसिद्ध श्लोक कोणाचा आहे ?

अ.भामह ब) रुद्रट क) मम्मट ड) आनंदवर्धन

Option 3

7 सारे वाङ्मय कोणत्या प्रवृत्तीमधून निर्माण होते आणि वाचले जाते ?

अ) आत्माविष्कार ब) पलायनवाद क) स्वप्नरंजन ड) जिज्ञासापूर्ती

Option 4

8 प्रतिभेच्या कार्यामधील मनाच्या अवस्थेला काय म्हटले जाते ?

अ.स्फूर्ती ब) उत्प्रेक्षा क) मूळकल्पना ड) भक्ती

Option 1

9 मम्मटाने खालीलपैकी कोणता ग्रंथ लिहिला आहे?

अ) काव्यप्रकाश ब) नाट्यशास्त्र क) सूर्यप्रकाश ड) काव्यालंकार

Option 1

10 सर्वात श्रेष्ठ प्रयोजन महणून पुढीलपैकी कोणते प्रयोजन आहे?

अ) आत्माविष्कार ब) आनंद क) स्वप्नरंजन ड) जिज्ञासापूर्ती

Option 2

11 'न कळे केव्हा कैशी होते कवीच्या मानाप्रती स्फूर्ती' ही काव्यपंक्ती-----यांची आहे?

अ) रे.टिळक ब) गंगाधर गाडगीळ क) विनोबा भावे ड) माधव ज्युलियन

Option 1

12 खालीलपैकी साहित्यनिर्मितीचे गौण कारण कोणते?

अ) प्रतिभा ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) मानसिक स्वास्थ्य

Option 4

13 खालीलपैकी प्रतिभेचे वैशिष्ट्य कोणते?

अ) विरलत्व ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) यापैकी नाही

Option 1

14 व्युत्पत्ती म्हणजे -----होय .

अ) विरलत्व ब) नैपुण्य क) बहुश्रुतता ड) यापैकी नाही

Option 2

15 जीवनासाठी कला हा विचार कोणी मांडला?

अ. नां.सी. फडके ब. वि.स. खांडेकर क.कुसुमाग्रज ड.केशवसुत

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 आत्माविष्कार

Ans:

2 पलायनवाद

Ans:

3 साहित्यिकाचा जीवनविषयक दृष्टीकोन

Ans:

4 प्रयोजनविचार

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 साहित्याचे प्रयोजन म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.

Ans:

2 साहित्यनिर्मितीवर परिणाम करणाऱ्या शारीरिक व मानसिक कारणांचा आढावा घ्या.

Ans:

3 उत्प्रेक्षा म्हणजे काय ते स्पष्ट करून साहित्यात उत्प्रेक्षा कशी वापरली जाते ते सोदाहरण सांगा.

Ans:

4 लेखकनिष्ठ व वाचकनिष्ठ प्रयोजन म्हणून 'जीवनानुभूती' या काव्यप्रयोजनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 पाश्चात्य व आधुनिक साहित्यविशारदांनी सांगितलेल्या विविध काव्य प्रयोजनापैकी तुम्हास कोणती काव्य प्रयोजने अधिक ग्राह्य वाटतात, ते स्पष्ट करा.

Ans:

2 काव्यनिर्मितीमध्ये अलंकार या घटकाचे महत्व सांगून अतिशयोक्ती व स्वभावोक्ती हे अलंकार सोदाहरण स्पष्ट करा

Ans:
